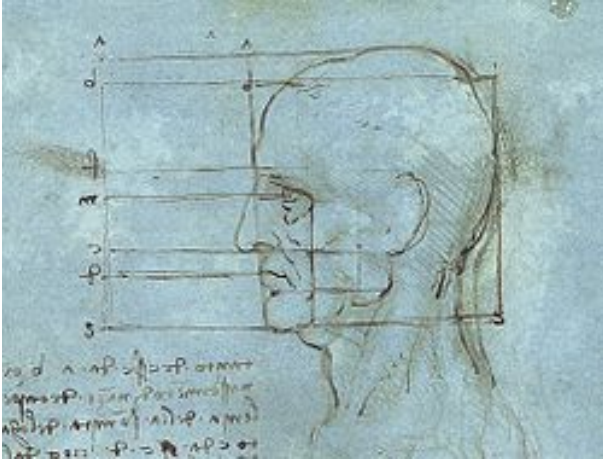

Η ΠΟΝΗΡΗ ΚΑΙ Η ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΗ ΝΟΟΤΡΟΠΙΑ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Γράφει ο Δημοσθένης Κυριαζής*.

Στους ανθρώπους, που έζησαν και ζουν σε αυτόν εδώ τον τόπο, έχουν αναπτυχθεί σε μεγάλο βαθμό, σε μεγαλύτερο από αυτόν των άλλων λαών, δύο σημαντικά και αντιφατικά χαρακτηριστικά γνωρίσματα: Η πονηρή νοοτροπία και η δημοκρατική νοοτροπία.

Η πονηρή νοοτροπία.

Στα λεξικά της Ελληνικής Γλώσσας ως πονηρή νοοτροπία, ως πονηριά, ορίζεται: «*Η ικανότητα κάποιου να επιτυγχάνει τον στόχο του με τεχνάσματα συχνά όχι τίμια, που περιέχουν δόλο, εξαπάτηση, παραπλάνηση*»[1]

Ιδιαίτερο όμως ενδιαφέρον παρουσιάζει ένας άλλος ορισμός, που διάβασα πριν από πολλά χρόνια σε άρθρο ενός Άγγλου δημοσιογράφου, ο οποίος επισκέφτηκε την Ελλάδα και έγραψε ένα ρεπορτάζ με τις εντυπώσεις του για την πονηρή νομοτροπία των Ελλήνων.

Στο ρεπορτάζ αυτό ο φλεγματικός και έξυπνος Άγγλος έγραψε περίπου τα εξής:

«Προσπάθησα να καταλάβω τι σημαίνει η λέξη πονηρός και για αυτό κατάφερα σε λεξικά. Όμως δεν βρήκα ένα ορισμό που να εξηγεί όλα όσα έβλεπα. Τελικά κατάλαβα πως οι Έλληνες λένε πονηρό αυτόν που χρησιμοποιεί τις όποιες δυνάμεις διαθέτει για το ίδιο όφελος. Πονηρός δεν είναι ο εξυπνος, για αυτό οι Έλληνες έχουν και τη λέξη κουτοπόνηρος».

Πράγματι, αν το καλοπροσέξετε, όλες οι αποφάσεις των πονηρών στοχεύουν στη μεγιστοποίηση του ίδιου οφέλους. Το όφελος του κοινωνικού συνόλου, το λογικό, το έντιμο, το δίκαιο, είναι λέξεις που λέγονται ηχηρά από τους πονηρούς, αλλά δεν αποτελούν κριτήριο των αποφάσεών τους. Κριτήριο είναι μόνο το ίδιο όφελος.

Πονηρός για παράδειγμα, είναι αυτός, που κάνοντας διάφορες τυπικά νόμιμες κομπιές καταφέρνει: Να πληρώνεται από το Δημόσιο χωρίς να εργάζεται, να μη πληρώνει τους φόρους του, να μη πηγαίνει στρατιώτης αν και δεν έχει πραγματικούς λόγους απαλλαγής, να αγωνίζεται για το ίδιο όφελος και να ισχυρίζεται ότι αγωνίζεται για το όφελος του κοινωνικού συνόλου.

Η πονηρή νομοτροπία των Ελλήνων, όπως ορίστηκε προηγουμένως, παραπέμπει σε καταστάσεις κινδύνου και πανικού, όπου ισχύει η αρχή: «Ο σώζων εαυτόν σωθήτω». Τα βίαια των νεότερων Ελλήνων από την Τουρκική σκλαβιά και από ανταρτικές κυβερνήσεις –ας μη ξεχνάμε ότι μέχρι τον 18^ο αιώνα υπήρχαν μόνο ανταρτικές κυβερνήσεις – εξηγούν την ανάπτυξη αυτής της νομοτροπίας. Όμως αυτή η νομοτροπία υπήρχε και στην αρχαία Ελλάδα, όπως σχετικά αναφέρεται στα ποιήματα του Ομήρου. Ο Οδυσσέας για παράδειγμα, χρησιμοποίησε πονηριά – τον Δούρειο Ίππο – για την άλση της Τροίας.

Η δημοκρατική νομοτροπία

Με τον όρο «δημοκρατική νομοτροπία» εννοούμε την υψηλή εκτίμηση, αγάπη και σεβασμό για την ατομική ελευσία όλων των ανθρώπων· για την πίστη στην ισοκρατία των πολιτών και την διασφάλιση σε αυτούς ίσων ευκαιριών και ίσων μεριδίων του κοινωνικού οφέλους.

Η σημερινή νομοτροπία διασφάλισης εξουσίας και οφέλους σε ένα μικρό υποσύνολο πολιτών, στους ημετέρους, δεν είναι δημοκρατική νομοτροπία. Είναι μία ολιγαρχική νομοτροπία, που συνιστά τη βαθύτερη αιτία ανάπτυξης και συντήρησης της πονηρής νομοτροπίας.

Είναι ευνόητο ότι η δημοκρατική νομοτροπία μιας κοινωνίας, επιβιώνει τότε και μόνο τότε όταν η πλειονότητα των πολιτών έχει τη λογική βεβαιότητα ή έστω τη δογματική πίστη, πως οι άνθρωποι δεν πρέπει να ξεχωρίζουν την ιδιαιτεριότητα από τη θνητότητα ζωής τους, όπως δεν την ξεχωρίζουν οι πολίτες της Αθηναϊκής Δημοκρατίας[2].

Από τα παραπάνω, γίνεται φανερό ότι πονηρή νομοτροπία και δημοκρατική νομοτροπία δεν είναι δυνατό να συνυπάρχουν, γιατί έχουν εκ διαμέτρου αντίθετους στόχους. Η πρώτη έχει σαν στόχο το ίδιο όφελος και η δεύτερη το όφελος του κοινωνικού συνόλου.

Δημιουργείται έτσι το εύλογο ερώτημα: Πως τα κατάφεραν οι πονηροί Έλληνες να αναπτύξουν το πολιτεύμα της Δημοκρατίας; Πως τα κατάφεραν να κάνουν την Ελλάδα το λίκνο της Δημοκρατίας;

Στο δύσκολο αλλά βασικό αυτό ερώτημα υπάρχει μόνο η ακόλουθη, λογική και εκ πρώτης όψεως παράλογη, απάντηση:

Η δημοκρατική νομοτροπία και η πονηρή νομοτροπία, είναι κατά βάθος τα δύο πρόσωπα της ίδιας νομοτροπίας, της ίδιας οντότητας[3]. Οι μοιάζουν με ένα νόμισμα που στη μία πλευρά του είναι γραμμένη η λέξη δημοκρατία και στη άλλη η λέξη πονηρία.

Εδώ και 5000 χρόνια, από τα ηρωικά χρόνια των ποιημάτων του Ομήρου, οι Έλληνες αγάπησαν την ατομική τους ελευσία και κατ' επέκταση τη δημοκρατία, περισσότερο από τους άλλους λαούς. Επειδή όμως πολλές φορές η ελευσία τους αυτή περιορίστηκε, ή επιβλήθηκε να περιοριστεί, από μη δημοκρατικά συστήματα, ανέπτυξαν ένα μηχανισμό προστασίας της. Την πονηρή νομοτροπία.

Αυτή η νομοτροπία, που στη αρχή είχε στόχο την προστασία των ταυτισμένων συμφερόντων του ατόμου και του συνόλου, δηλαδή την προστασία της δημοκρατίας, με τα χρόνια μεταλλάχθηκε και εξελίχθηκε σε βιολογικό χαρακτηριστικό προστασίας μόνο των ατομικών συμφερόντων. Αυτή η μεταλλαγμένη νομοτροπία είναι καταχωρημένη στο DNA των σημερινών Ελλήνων.

Αν αυτή η συναισθηματικής νομισμοσύνης ρομαντική θεωρία ισχύει, τότε υπάρχει ελπίδα οι Έλληνες να αναποδογυρίσουν το νόμισμα με τα δύο πρόσωπα. Να ξαναποκτήσουν την κλεμμένη ατομική τους ελευσία, να ακυρώσουν την πονηρή νομοτροπία τους και να αναγεννήσουν την γνήσια δημοκρατική νομοτροπία, που υπήρχε τα παλιά τα χρόνια.

Αν οι Έλληνες δεν καταφέρουν να ακυρώσουν την πονηρή νομοτροπία τους, τότε το μέλλον τους είναι πολύ ζοφερό.

Να τι περίπου έλεγε για το θέμα αυτό ο φλεγματικός Άγγλος:

«Οι Έλληνες μοιάζουν σαν να χορεύουν σιρτάκι έχοντας ο ένας το χέρι του στην τσέπη του διπλανού του» ενώ χορεύουν, ο ένας κλέβει τον άλλο χωρίς στενοχώριες, τύψεις και αναστολές. Από την πονηριά τους οι Έλληνες αργά ή γρήγορα θα αυτοκατασφραγούν. Για να επιβιώσουν υπάρχει μόνο ένας τρόπος. Να ξεριζώσουν αυτή τη νομοτροπία και να διαγράψουν από τα λεξικά τους τη λέξη πονηρός».

Οι Έλληνες είναι οι άνθρωποι, στο DNA των οποίων έχει καταχωρηθεί η βιολογική ιδιαιτεριότητα με τα δύο πρόσωπα. Το της πονηρής και δημοκρατικής νομοτροπίας. Σήμερα η δημοκρατική νομοτροπία είναι κρυμμένη κάτω από την ιδιαίτερα επικίνδυνη νομοτροπία του πονηρού.

Παρά ταύτα δεν θα ήταν ασύμβατο με την ιστορία των Ελλήνων, να κάνουν για μια ακόμη φορά ένα βήμα: Να ξαναζωτανέψουν τις αρχές της Αθηναϊκής Δημοκρατίας, προσαρμοσμένες προφανώς στα κοινωνικά, πολιτικά, οικονομικά και τεχνολογικά δεδομένα του 21^{ου} αιώνα. Να πραγματοποιήσουν, την **Αναγέννηση της Δημοκρατίας**.

Η ψηφιακή τεχνολογία της πληροφορικής και των τηλεπικοινωνιών, του Internet, είναι ένα σημαντικό εργαλείο και μια μεγάλη ευκαιρία για μια τέτοια αναγέννηση· είναι μια μεγάλη ευκαιρία για την ίδρυση και λειτουργία μιας καινούργιας **Ψηφιακής Πύλας**, στην οποία θα μετασχηματισθεί η πονηρή νομοτροπία σε δημοκρατική νομοτροπία: σε νομοτροπία ταύτισης του ατομικού και του κοινωνικού οφέλους. Μακάρι να ισχύσει και στην παρούσα περίπτωση αυτό που γράφει ο μεγάλος Νίκος Καζαντζάκης στο βιβλίο του «Αναφορά στον Γκρέκο»: «Ποιο αληθινό και από την αλήθεια είναι τα παραμύθια».

*** Ο Δημοσθένης Κυριαζής είναι Φυσικός και Ηλεκτρονικός, πρώην Γενικός Διευθυντής Αναπτύξεως του ΟΤΕ. Ασχολήθηκε με την αλληλεπίδραση ψηφιακής τεχνολογίας – δημοκρατίας και έγραψε τα βιβλία: «Η Αναγέννηση της Δημοκρατίας», «Η Άμεση Δημοκρατία στην Τηλέρια» και «Ψηφιακή Δημοκρατία» (Εκδόσεις Πατάκη 2002, Πατάκη 2005 και Ένωσης Ελλήνων Φυσικών 2009)**

[1] Λεξικό της νέας Ελληνικής Γλώσσας του Γ. Μπαμπινιώτη
[2] Για τους πολίτες της Αθηναϊκής Δημοκρατίας, «η δημόσια ζωή ήταν τόσο βαθειά δεμένη με τη δημόσια ζωή, που δύσκολα μπορούσες να την ξεχωρίσεις». Μωρίς Κρουαζέ της Γαλλικής Ακαδημίας. «Ο Πολιτισμός της αρχαίας Ελλάδος».

[3] Δ. Κυριαζής «Η Αναγέννηση της Δημοκρατίας». Εκδόσεις Πατάκη 2002

01 Ιουλίου 2009